

10. Német–magyar Jogtörténelmi Szeminárium Budapesten

Immár 10. alkalommal került megrendezésre 2010. július 9–11. között a német–magyar büntetőjog-történelmi szeminárium az ELTE és a jénai Friedrich-Schiller-Universität jogi karai diákjainak részvételével. A jubileumi rendezvényre Budapesten, az ELTE Kari Tanácsstermében került sor. A szeminárium ez évi címe *Sanktionen in der Rechtsgeschichte* volt, így a büntetőjogi és nem büntetőjogi szankciók időben és térben széles palettájáról hallgathattunk előadásokat német nyelven. 17 német hallgató és 3 doktorandusz érkezett Jénából Prof. Dr. Günter Jerouschek vezetésével, rajtuk kívül az ELTE ÁJK Magyar Állam- és Jogtörténelmi Tanszéke mellett működő Tudományos Diákkör tagjai, illetve a tanszék PhD-hallgatói vettek részt a szemináriumon. Vendégünk volt továbbá Karl-Heinz Schneider, a Rothenburg ob der Tauberben található Mittelalterliches Kriminalmuseum (Középkori Büntetőjogi Múzeum) igazgatója.

Az első napon Mezey Barna és Günter Jerouschek professzorok bevezető szavai után kronologikus sorrendben következtek az előadások. Az első referátum egy ritkán hallott, kevésbé ismert, de nagyon érdekes témáról az Ótestamentum büntetőjogi szankcióiról és a talió-elv alkalmazásáról szólt. A következőkben a középkori egyházi és városi jogról, a Constitutio Criminalis Carolina büntetőjogáról, a thüringiai boszorkánypererekről hallgathattunk a német hallgatóktól. Délután a felvilágosodás korának büntetőjogi reformjaiba nyertünk betekintést a bizonyítékok szabad értékelésétől a modern büntetés-végrehajtás kialakulásáig. A magyar

hallgatók és doktoranduszok közül többen újkori témát választottak, a politikai és államellenes bűncselekmények kora újkori büntetésétől, az 1843. évi büntetőjavaslat és a Csemegi-kódex büntetési rendszerén át a debreceni büntetés-végrehajtási intézet történetéig. Érdekes összehasonlításra adott lehetőséget a fiatalokúakkal szemben alkalmazott szankciókról szóló előadás, illetve a halálbüntetésről szóló összesen négy referátum. Előadás hangzott el a magyarországi végrehajtási gyakorlatról a 19. században, a nemzetiszocializmus és az NDK viszonyáról a halálbüntetéshez, illetve az anarchista elkövetők elleni büntetésekéről.

A szeminárium második napján a 20. századi jogtörténet állt a középpontban: a diktatórikus rendszerek büntetési rendszerei, a második világháborút követő kollektív szankciók, Waldheim-perék a Harmadik Birodalom valós vagy vélt kiszolgálói ellen és a keletnémet felkelés büntetőjogi következményei. Végül a nemzetközi büntetőjog kialakulásának folyamatával a közelmúlt jogtörténetét ismerhettük meg. A második nap végén a szemináriumot vezető két professzor értékelte és összegezte a szemináriumon elhangzottakat.

A rendezvényen ez alkalommal is színvonalas referátumok hangzottak el, lehetőséget teremtettek a hallgatóknak az előadói készség gyakorlására, a magyar hallgatók pedig a német nyelvet és az idegen nyelvű prezentációt is gyakorolhatták. Az előadásokat követően lehetőség nyílt kérdésekre és vitára, amit mind a hallgatók, mind a résztvevő oktatók kihasználtak.

Az előadásokon kívül a német vendégek részt vettek idegenvezetésen a Parlamentben és a főútkárság munkatársaitól tájékozódhattak a magyar Országgyűlés működéséről, illetve Budapest nevezetességeivel ismerkedhettek meg.

Az immár hagyományos szeminárium jövő júliusban is megrendezésre kerül, Németországban, Rothenburg ob der Tauberben.

Frey Dóra

Montréalól Szingapúrig. Beszámoló Dr. Kengyel Miklós előadásáról

A Pécsi Tudományegyetem polgári perjog professzora 2010. április 29-én, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának Tanácsstermében tartott előadást *A hársfától az igazságügyi palotáig – az igazságszolgáltatás kultúrtörténete* címmel. Az eseményen – amelyet a Magyar Jogász Egylet Jogtörténelmi Szakosztályának ülése is volt – megjelent Földi András dékán-

helyettes, Kelemen Miklós adjunktus, Kabódi Csaba tanszékvezető és számos érdeklődő hallgató, és képviseltették magukat a Magyar, illetve az Egyetem Állam- és Jogtörténelmi Tudományos Diákkörök is.

Kengyel professzor az előadást – amelyet végig gazdag illusztrációkkal kísért – történelmi áttekintéssel vezette fel. Ennek során bemutatta az ókor, majd a középkor ítélezési szokásait és helyszíneit, amelyek közül elsőként a germán területeken kialakult, ún. *Gerichtslinde*, azaz a hársfa alatti törvénykezés rendjét és jellemzőit ismertette. Elmondta, hogy Európában kifejezetten ítélezési célra emelt épületekről valójában csak az 5–16. századtól kezdve beszélhetünk. Az első bíróságokat a transzparencia és a közvetlenség igénye miatt így tervezett, árka-dos, oszlopcsarnok-szerű építmények jelentették, amelyek nagyban hasonlítottak ókori római elődjükre. Az előadó bemutatta a rottweili Hofgericht épületét, amelyet a wetzlari Reichkam-